

Uyuşturucu ile Mücadelede *Yeni Dönem*

Bekir ÇELİK
İvrindi Kaymakamı

Giriş

Toplumun ve bireylerin huzur ve güvenliğini derinden sarsan ve son dönemde özellikle gençler arasında yayılma eğilimi gösteren uyuşturucu maddeler, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de geleceğe yönelik bir tehdit unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tehditle mücadelede birçok kurumun görev alanına giren önemli konular bulunmaktadır. Bu önemli sorunla etkin ve sonuç alıcı bir mücadele yürütülebilmesi için ilgili tüm paydaşlar arasında işbirliği ve koordinasyon sağlanarak gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye’de uyuşturucu ile mücadele konusunda 2014 yılı itibarıyla yeni bir döneme girildiği söylenebilir.

Uyuşturucu ile Mücadelede Yeni Dönem

Türkiye’de uyuşturucu ile mücadele çalışmaları, 22 Eylül 2014 tarihinde yapılan Bakanlar Kurulu toplantısında alınan karar gereğince ve 13 Kasım 2014 tarihli 2014/19 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile oluşturulan Uyuşturucu ile Mücadele Yüksek Kurulu’nun sevk ve idaresinde gerçekleştirilmektedir. İlgili genelgede, Yüksek Kurul’un uyuşturucu ile mücadelede kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, temel stratejileri belirlemek ve eylem planlarını hazırlatmak, onaylamak, gerektiğinde değiştirmek, güncellemek ve uygulanmasını takip edip değerlendirmek üzere kurulduğu ve Başbakan tarafından görevlendirilecek bir Başbakan Yardımcısının başkanlığında, Adalet, Aile ve Sosyal Politikalar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Gençlik ve Spor, Gümrük ve Ticaret, İçişleri, Milli Eğitim ve Sağlık Bakanları ile Başkan tarafından uygun görülecek üst düzey kurum temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacağı belirtilmiştir. İlgili genelgede ayrıca, uyuşturucu ile mücadele sürecinin yönetiminde görev ve sorumlulukları olan bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ile Yüksek Kurul Başkanı tarafından belirlenecek diğer paydaşların katımlarıyla, Sağlık Bakanlığı’nın koordinasyonunda “Uyuşturucu ile Mücadele Şurası” düzenleneceği belirtilmiş ve bu kapsamda 1.Uyuşturucu ile Mücadele Şurası 28-29 Kasım 2014’te Ankara’da gerçekleştirilmiştir. Şura çalışmaları sonucunda, “**Ulusal Uyuşturucu ile Mücadele Strateji Belgesi**” ve “**Uyuşturucu ile Mücadele Acil Eylem Planı**” hazırlanmış ve Uyuşturucu ile Mücadele Yüksek Kurulu’nun onayı ile 20 Ocak 2015 itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Ulusal Uyuşturucu ile Mücadele Strateji Belgesi ile Türkiye’de uyuşturucu ile mücadele konusunda temel hedef ve stratejiler oluşturulmuş, bu hedef ve stratejilerin başarıya ulaşabilmesi için yapılması gereken faaliyetler, sorumlu kurul ve kuruluşlar ile zaman takvimi Uyuşturucu ile Mücadele Acil Eylem Planı’nda belirlenmiştir.

Ulusal Uyuşturucu ile Mücadele Strateji Belgesi ile belirlenen hedeflerin başında **“uyuşturucuya ulaşılabilirliğin engellenmesi”** gelmektedir. Bu kapsamda uyuşturucunun ülkemize girme riskinin bulunduğu noktaların; fiziki, teknik, insan kaynağı ve yönetim kapasitesi açısından güçlendirilmesine yönelik gerekli tedbirlerin alınması ve uyuşturucu ile sokak bazında mücadele edilmesi amacıyla her bölgeye özel olarak kurulmuş Narkotimlerin faaliyetlerine başlaması ve güçlendirilmesi planlanmaktadır.

“Eğitim kurumlarına yönelik tedbirlerin alınması”, Strateji Belgesi ile belirlenen diğer bir temel hedef olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda uyuşturucu arzının eğitim kurumu içi ve çevresinde ulaşılabilirliğinin ortadan kaldırılması; öğretmen, öğrenci ve ailelerin uyuşturucu ile mücadelede bilgi ve bilinç düzeylerinin arttırması hedeflenmektedir. Bu hedeflere ulaşılması amacıyla; riskli bölgelerdeki eğitim kurumlarının güvenlik ihtiyaçlarının tespit edilerek, eksikliklerin giderilmesi; eğitim kurumu çalışanlarına, öğrenci velilerine ve öğrencilere yönelik uyuşturucu ile mücadele konusunda farkındalık yaratacak eğitimler verilmesi; uyuşturucu kullandığı tespit edilen çocukların gerekli tedavi ve sosyal uyum programlarına dâhil olmalarının sağlanması ve tüm eğitim kurumlarında yürütülecek uyuşturucu ile mücadele çalışmalarının standart hale getirilerek sürekliliğinin sağlanması planlanmaktadır.

Strateji Belgesi ile belirlenen diğer bir temel hedef de **“belirlenmiş hedef**

gruplara yönelik tedbirler alınması” başlığı altında karşımıza çıkmaktadır. Bu başlık ile madde kullanımını önleyici faaliyetlerin, toplumun farklı kesimlerini kapsayacak şekilde kategorize edilerek hedef gruplara yönelik yaygınlaştırması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda; uyuşturucu ile mücadele konusunda kategorize edilmiş programların hazırlanarak uygulanması; sokakta çalıştırılan ve dilendirilen çocuklara, silahlı kuvvetler bünyesindeki askerlere, ceza ve tevkif evlerinde bulunanlara, kredi yurtlar kurumunda kalan öğrencilere ve çalışanlara, gençlere ve sporculara, polis ve jandarma eğitim merkezindeki öğrencilere ve toplumsal temasın yoğun olduğu işletme sahipleri ve çalışanlarına yönelik programlar uygulanması; Türkiye İş Kurumu bünyesindeki iş ve meslek danışmanlarına uyuşturucu bağımlılığı konusunda eğitimler verilmesi planlanmaktadır.

Strateji Belgesi ile belirlenen dördüncü temel hedef **“uyuşturucu ile mücadelede danışma birimleri kurulması”**dır. Risk altında olduğunu düşünüp kendileri ve yakınları için tedbir almak isteyenlerin, uyuşturucu kullanıcılarının veya bağımlılarının, bağımlı yakınlarının müracaat edecekleri profesyonellerin 7 gün 24 saat esasına göre hizmet vereceği Uyuşturucu ile Mücadele Danışma ve Destek Hattının kurulması planlanmaktadır. Kurulacak bu birimle; uyuşturucu ile mücadelenin tüm aşamalarında vatandaş ile kamu kurumları arasında köprü olan bir çözüm merkezinin oluşturulması; uyuşturucu ile mücadele kapsamında yardım almak isteyen kişilerin oluşturulmuş birimlerde sunulan hizmete kolay ulaşabilmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

“Uyuşturucu bağımlılığının tedavi mekanizmalarının güçlendirilmesi”, Ulusal Uyuşturucu ile Mücadele Strateji Belgesi ile belirlenen beşinci temel hedeftir. Bu hedef kapsamında uyuşturucu bağımlılarının tedavi erişimlerinin kolaylaştırılması,

tedavi mekanizmalarının güçlendirilerek tedavideki başarı oranlarının arttırılması amaçlanmaktadır. En kısa sürede; aile sağlığı merkezlerinin uyuşturucu bağımlılığı ile mücadelede aktif rol alması; psikiyatri polikliniklerinin kapasitesinin güçlendirilerek uyuşturucu bağımlılarının tedavi sürecinde daha etkin rol almaları; Ayaktan Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi kurulması; Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezleri (AMATEM) ve Çocuk ve Ergen Madde Bağımlıları Tedavi Merkezlerinin (ÇEMATEM) mevcut kapasitesinin değerlendirilmesi ve eksiklerin tamamlanarak uyuşturucu bağımlıların tedavi sürecindeki mekanizmanın güçlendirilmesi; uyuşturucu bağımlılarına müdahale gerektirecek acil durumların yönetiminde standardın sağlanması planlanmaktadır.

Altıncı temel hedef **“uyuşturucu bağımlılarının sosyal uyumlarının sağlanması”**dır. Uyuşturucu tedavisi sonrası kişinin sosyal olarak dışlanması önlemek, toplumsal yaşama yeniden uyum ve katılımını sağlamak, yeniden uyuşturucuya başlamasını önlemek amacıyla sosyal uyum sürecinin yapılandırılarak birbirleriyle entegre olarak çalışmasının sağlanması hedeflenmektedir. Bu hedefe yönelik olarak; uyuşturucu bağımlılarının tedavileri sonrası sosyal uyum süreçlerinin oluşturulması; sosyal uyum mekanizmasının güçlendirilmesi sürecinde ihtiyaç duyulan fiziksel mekânların sağlanması ve sosyal uyum sürecinde olan bağımlıların topluma uyumunun (okula yerleştirme, işe yerleştirme vb.) sağlanması planlanmaktadır.

Yukarıda bahsedilen altı temel hedef dışında Ulusal Uyuşturucu ile Mücadele Strateji Belgesi ile belirlenen diğer hedefler ise şunlardır: **“Uyuşturucu ile mücadelede bilimsel danışma kurulunun oluşturulması”** başlığı altında uyuşturucu ile mücadelenin bilimsel temellere oturtulmasını sağlamak amacıyla

Türkiye Uyuşturucu ile Mücadele Bilimsel Danışma Kurulu oluşturulması planlanmaktadır. **“Uyuşturucu ile mücadele karar destek sisteminin oluşturulması”** başlığı altında ilgili birimlerin uyuşturucuyla mücadeleyle yönelik anlık veri akışını sağladıkları, dinamik, ortak verinin anlık olarak görüldüğü ve sahada yapılması gereken müdahalelerin bu verilere göre planlandığı sistem kurmak amacıyla Uyuşturucu ile Mücadele Karar Destek Sistemi (UKDS)’nin oluşturulması planlanmaktadır. **“Uyuşturucu ile mücadelede mevzuat çalışmaları”** başlığı altında uyuşturucu ile mücadeleyi güçlendirecek tarzda caydırıcı ve uygulanabilir mevzuat güncellemelerinin yapılması hedeflenmektedir. **“Uyuşturucu ile mücadelede koordinasyon ve işbirliği”** başlığı altında uyuşturucu ile daha etkin mücadele edilmesi amacıyla güçlü bir koordinasyon mekanizması oluşturularak tüm kurumların eşgüdüm içerisinde hareket etmesi hedeflenmektedir. **“Uyuşturucu ile mücadelede iletişim ve kamuoyunun bilgilendirilmesi”** başlığı altında uyuşturucu ile mücadele konusunda kamuoyunu en etkin şekilde bilgilendirecek, farkındalık yaratacak ve kamuoyunun mücadele sürecine dâhil olmasını sağlayacak profesyonel iletişim stratejilerini oluşturmak ve hayata geçirmek amacıyla İletişim Kurulu’nun oluşturulması hedeflenmektedir. Son olarak **“tanı ve laboratuvar hizmetleri”** başlığı altında uyuşturucu ile etkin mücadele yapılabilmesi için mevcut tanı ve laboratuvar çalışmalarının günümüz koşullarının gereksinimine uygun şekilde güncellenmesi ve geliştirilmesinin sağlanması; uyuşturucu alanında toplanan veri miktarının ve kalitesinin artırılması hedeflenmektedir.

Uyuşturucu ile Mücadelede 2015 Yılı Faaliyetleri

Uyuşturucu ile Mücadele Acil Eylem Planı çerçevesinde, uyuşturucu ka-

çakçılığı, üretimi, kullanımı ve dağıtımının engellenmesi amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından 11 Aralık 2014’te 11 pilot ilde Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan Narkotimlerin sayısı 2015 sonu itibarıyla 29’a yükseltilmiştir. Diğer bir önemli gelişme ise “ALO 191 Uyuşturucu ile Mücadele Dayanışma ve Destek Hattı”nın hizmete girmesi olmuştur. **Sağlık Bakanlığı** tarafından 8 Temmuz 2015 itibarıyla hizmet vermeye başlayan ALO 191 hattı, 7 gün 24 saat ücretsiz olarak vatandaşlara destek vermeye başlamıştır. Uyuşturucunun özellikle okul çağındaki çocuklar ve gençler arasında kullanımı ve yaygınlaşmasını önlemek amacıyla **Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı** bünyesindeki 16 Çocuk Destek Merkezi, madde kullanan çocuklara hizmet vermek üzere ihtisaslaşmıştır. **Milli Eğitim Bakanlığı**, 2015 yılı içerisinde, okullarda uyuşturucu ile mücadele konusunda rehberlik hizmeti kapsamında yaklaşık 5 milyon öğrenci, 3,5 milyon veli ve 450 bin öğretmene ulaşmıştır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ise, 2015 yılı içerisinde, bağımlılık tedavisi gören veya rehabilitasyon sürecindeki yaklaşık 3 bin 500 kişiye iş ve meslek danışmanlığı hizmeti vermiştir. Bakanlık, İŞKUR tarafından uyuşturucu bağımlılarına tedavilerinin sonrasında kurum hizmetlerinin sunulmasında öncelik tanınmasını sağlamıştır. **Gençlik ve Spor Bakanlığı**, Türkiye genelinde bin 803 antrenöre “Bağımlılıkla Mücadele Farkındalık Eğitimi” verilmesi kararı almıştır. Buna ek olarak, Bakanlığın yaz kamplarına katılan 35 bin üniversite öğrencisine de “Bağımlılıkla Mücadele Farkındalık Eğitimi” verilmesi planlanmıştır. **Adalet Bakanlığı ise**, “Ceza İnfaz Kurumlarında Ruh Sağlığı ve Bağımlılık Hizmetlerinin İyileştirilmesi Projesi” geliştirmiştir. Bakanlık ayrıca, 2015 yılı içerisinde, madde kullanımı nedeniyle denetimli serbestlik tedbiri verilen yaklaşık 80 bin kişiye, “Değerler Eğitimi”, “Hayır Diyebil-

me”, “Empati Kurabilme”, “İletişim Becerileri” gibi 186 farklı seminer düzenlemiştir.

Sonuç

Ülkemizin geleceğine yönelik önemli bir tehdit olarak karşımıza çıkan uyuşturucu madde kullanımı ile etkin bir mücadele için şüphesiz birçok kuruma önemli görevler düşmektedir. Başta Uyuşturucu ile Mücadele Yüksek Kurulu üyesi bakanlıklar olmak üzere mülki idare amirleri, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon sağlanarak ancak uyuşturucuyla sonuç alıcı bir mücadeleye girilebileceği açıktır. Bu kapsamda, Ulusal Uyuşturucu ile Mücadele Strateji Belgesi ile oluşturulan hedef ve stratejilerin başarıya ulaşabilmesi için 2015 yılı içerisinde birçok alanda önemli faaliyetler ve projeler hayata geçirilmiş bulunmaktadır. Devletin uyuşturucu ile mücadeleye verdiği önemin, uyuşturucu ile mücadelede kararlılığının ve ciddiyetinin ön plana çıktığı 2015 yılı sonrasında da aynı kararlılık ve ciddiyetin sürdürülmesi büyük önem taşımaktadır. Zira geleceğimizin teminatı olan çocuklar ve gençler arasında hızla yayılma emareleri gösteren uyuşturucu madde kullanımının minimuma indirilmesi buna bağlıdır.

KAYNAKÇA

2014/19 sayılı Başbakanlık Genelgesi

T.C. Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü

Ulusal Uyuşturucu ile Mücadele Strateji Belgesi(2015)

Uyuşturucu ile Mücadele Acil Eylem Planı(2015)